

Spørgsmål der ønskes besvaret i beskrivelsen af gode eksempler på folkeoplysende aktiviteter der bidrager til integration

1) Hvad er det vigtigste mål med projektet?

Foreningen Shahrazads mission er at tilrettelægge et undervisningstilbud med særligt hensyn til svagtstillede modne kvinder med flygtninge- og indvandrerbaggrund. Gennem undervisning, foredrag og kulturelle arrangementer er det foreningens formål at 1) formidle viden om det danske samfund, det danske sprog og den danske kultur 2) formidle og bevidstgøre om den fysiske og psykiske sundhed, velvære, harmoni og balance og 3) støtte og styrke indvandrere og flygtninges integration i Danmark. Gennem folkeoplysende undervisning i bevægelse, kost, sundhedsfremme, sygdomsforebyggelse og egenomsorg, tilstræber foreningen at styrke den enkelte kvindes situation. Med udgangspunkt i undervisningen er det hensigten at øge den enkeltes almene indsigt og færdigheder for at styrke evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og deltage aktivt i samfundslivet. Shahrazad har desuden også til hensigt at støtte den kvindelige målgruppes familier, der gennem kvindernes deltagelse i undervisningen indirekte opnår mere viden, bedre sundhed og bedre inklusion i samfundet.

2) Hvornår fandt aktiviteten sted? Beskriv hvornår det startede og dets forløb over tid.

Foreningen Shahrazad har eksisteret siden 1998, men skiftede i 2008 navn fra Gymnastikforeningen for Etniske Kvinder. Siden da har foreningens aktiviteter været under folkeoplysningsloven. Suzzane Sofia Potempa, som er sygeplejerske og bevægelseslærer, har siden stiftelsen været leder og underviser i foreningen.

3) Hvor fandt aktiviteten sted? Angiv beliggenhed og beskriv kort lokalerne (f.eks. størrelse, møbler og andre ting, der kan være af betydning). Beskriv også kort hvilket område aktiviteterne fandt sted (by eller landdistrikt?)

Foreningens lokale er beliggende i VerdensKulturCentret (VKC) med en central placering ved Skt. Hans Torv på Nørrebro i København. I kraft af dette områdes repræsentation af personer med indvandrer- og flygtningebaggrund er denne beliggenhed netop oplagt. Da foreningen startede op rygtedes det hurtigt i området – og flere kvinder kom til. VKC er et kulturelt væksthus på Nørrebro, som huser, støtter og udvikler Københavns mangfoldige kulturliv gennem festivaler, kunststillinger, foredrag, koncerter, konferencer m.m. Lokalet er specifikt indrettet til Shahrazad's aktiviteter, inkl. de redskaber der bruges i undervisningen. Herunder også en computer. Lokalet er smukt dekoreret i orientalsk stil, da lokalet deles med Dansk Oplysningsforbunds Skole for Orientalisk Dans. Shahrazads brugere sætter stor pris på denne indretning
Adresse: VerdensKulturCenteret, Nørre Allé 7, 2. sal 2200 København N.

4) Hvilken målgruppe var begivenheden rettet mod, og hvordan formåede I at tiltrække denne gruppe? Oplys også hvor mange mennesker der deltog i aktiviteten, herunder deltagernes alder, køn og andre kendte faktorer om

baggrund vedrørende for eksempel erhvervs erfaring, uddannelse, sprogkunderskaber, oprindelse, og andre ting, du finder relevant.

Målgruppen er fysisk, mentalt, socialt og sprogligt udfordrede migrant- og flygtningekvinder i en moden alder og ældre. Kvinderne er primært muslimer og kommer hovedsagligt fra arabiske og afrikanske lande herunder Marokko, Egypten, Libanon, Irak, Iran, Pakistan, Tyrkiet, Somalia mv. Omkring 10 % af deltagerne er flygtninge og de øvrige har anden indvandrerbaggrund.

Gruppen er karakteriseret ved, at de grundet deres fysiske og psykiske begrænsninger befinder sig langt fra det ordinære arbejdsmarked og mangler en almen viden – også vedrørende det danske samfund og dansk kultur. Som konsekvens heraf føler flere af disse kvinder sig ensomme og mangler et socialt netværk af ligesindede.

Kvinderne er i alderen 44 -71 år og gennemsnitligt fra 54 år og op. I sammenligning med alderssvarende etnisk danske kvinder, er det karakteristisk at Shahrazads kvinder har en mere problematisk helbredsmæssig tilstand. Eksempelvis er der i målgruppen en stor forekomst af type 2 diabetes, hvilket peger tilbage på en usund livsstil og mangel på viden om sundhed. Nogle af kvinderne lider, grundet en fortid under traumatiske forhold, af depression og har brug for psykologisk hjælp. Mange af kvinderne har ældre og syge ægtemænd, og i kombination med et traditionelt kønsrollemønster, hvor kvindens styrke er varetagelsen af hjemmet og mandens ligger uden for hjemmet, forstærkes risikoen for isolation og ensomhed. I forhold til eventuelle børn i familien, er disse typisk voksne eller unge, som er engageret i det danske samfund og har mere generel viden herom i sammenligning med forældrene. Grundet mødrenes tilsvarende manglende viden om samfundet og begrænsede integration, ses det at kvinderne er forhindret i at følge med i deres børns liv.

I indlæringsammenhæng betyder ovennævnte forhold at kvinderne har koncentrationsbesvær og hukommelsesproblemer, hvilket f.eks. er problematisk i forhold til medicinindtag. Mange af dem er analfabeter og har kun få års skolegang bag sig, hvilket eksempelvis betyder at de ikke kan tyde breve fra offentlige instanser. Den sparsomme skolegang medfører at denne kvindegruppe ikke har lært at lære! De har et lavt selvværd, mangel på selvtillid og føler sig usikre i forvaltningen af deres eget liv i Danmark.

Målgruppen udtrykker at de gerne vil integreres og har et stort ønske om at kunne lære at begå sig i det danske samfund. De drømmer om at få undervisning, hvor der er særlig hensynstagen til deres indlæringsvanskeligheder.

Foreningen har 40 stabilt deltagende kvinder på frivillig basis, og har tæt kontakt til disse kvinders familier. Derudover kontaktes foreningen også af andre familier med anden etnisk baggrund end dansk – familier som efterspørger vejledning eller ønsker, at en bestemt kvinde kan deltage i foreningens undervisning.

5) Hvilket indhold – hvilken viden - havde deltagerne til hensigt at tillegne sig gennem aktiviteten?

Foreningens aktiviteter giver kvinderne kendskab til- og erfaring med motion og sundhedsfremme osv. Derudover er foreningens aktiviteter ligeledes udformet således, at målgruppen opnår en øget forståelse af danske samfundsforhold og kultur. Sproglig stimulation er integreret i aktiviteterne. Et særligt IT-projektet blev udformet for at hjælpe

kvinderne til at kunne forholde sig til IT. Dette forløb og brugen af computer til billede visning i undervisningen bidrager til at nedbryde kvindernes analfabetisme omkring digital kommunikation. Dette er vigtigt fordi megen kommunikation i dagens samfund sker via digitale medier. Endeligt er det også afgørende for foreningens aktiviteter, at kvinderne møder andre og opbygger et netværk gennem Shahrazad.

6) Hvorfor dette indhold? Beskriv arrangørens/arrangørernes motiver.

Aktiviteternes form og indhold er skabt ud fra intentionen om at imødekomme de enkelte kvinders særlige behov, afhjælpe de udfordringer de oplever, og øge deres ressourcer og kompetencer. Gennem forløbene og aktiviteterne hos Shahrazad vil målgruppen opnå et bedre udgangspunkt for dels at tage ansvar for eget liv og helbred, dels at navigere i det danske samfund med en øget viden og kulturel forståelse. Det er vigtigt at pointere at målgruppen er så svagstillet, at vi taler om at opkvalificere helt almene kompetencer, som samfundssystemet forlanger – og forventer - af borgerne. Dette er en stor og svær opgave, men specialundervisningen som Shahrazad tilbyder er afgørende for at disse kvinder kan klædes på til at indgå i samfundets grundlæggende systemer.

7) Hvordan var aktiviteten organiseret?

a. Hvordan var aktiviteten finansieret?

Fra 2000-2002 modtog foreningen støtte fra Idrætspolitisk Idéprogram, hvor formålet var at undersøge specielle danse- og bevægelses-kulturmønstre hos målgruppen. Da gruppen af kvinder var mere udfordrede end først antaget, blev en anden opgave mere presserende - nemlig undervisning i motion og sundhed. Det blev tydeligt at dette fokus ramte plet, idet kvinderne generelt havde meget store behov for en grundlæggende forståelse af egen krop og sundhed. Fra 2003 blev projektet støttet fem år frem af Københavns kommunes sundhedsafdeling. Frem til sommeren 2008 sikrede to fonde - Nordea Danmark og Skabnogetsmukt.dk – foreningens videre overlevelse, samtidig med at foreningen i 2008 fik status som folkeoplysende forening. Dermed får Shahrazad tilskud fra Københavns kommune jf. folkeoplysningsloven.

b. Hvilken rolle havde underviseren/lederen og hvilke metoder og undervisningsmateriale blev brugt?

Forløbene og aktiviteterne hos foreningen sker i trygge rammer, har høj faglig kvalitet og sætter ansvarlighed, engagement og medmenneskelig respekt højt. Dette er et nødvendigt basis for at tilbyde målgruppen det rette læringsmiljø. Grundet målgruppens begrænsninger er teoretisk funderet læring ikke vejen til indlæring. Derfor foregår undervisningen på et praktisk plan. Underviseren har flere roller men fungerer bl.a. som en slags "sundhedsplejerske for voksne", der underviser i bevægelseslære og hjælper den enkelte til et sundere hverdagsliv. Underviser Suzzane Sofia Potempa udvikler selv materialet med skrift og billeder, herunder "motionsprogrammer", der altid tager udgangspunkt i den enkeltes situation. Musik bruges i undervisningen til at aktivere og fremme koncentrationen om øvelserne, der forklares gennem bevægelser. Bevægelsesinstruktøren retter på kvinderne løbende og fokuserer også enkeltvis på de som har mest brug for vejledning. Foruden undervisning i bevægelse og sundhed, tilbyder Shahrazad simpel introduktion til IT, der er målrettet analfabeter og personer som føler sig meget fremmedgjorte i forhold til IT og digital kommunikation. Derudover varetager foreningen også en kulturformidlingsopgave. 15

kvinder har været på 10 museumsbesøg med bl.a. arkæolog Arkæolog Birte Lundgreen, som har erfaring med kulturformidling i integrationsøjemed. Shahrazad arbejder ligeledes på at oparbejde sociale relationer mellem kvinderne og mellem kvinderne og omverdenen. I den sammenhæng har man optaget et samarbejde med Østervang Plejehjem og Aktivitetscenter, hvor de respektive brugergrupper møder hinanden. Afslutningsvis skal nævnes at foreningen, før den BLEV til en folkeoplysende forening under folkeoplysningsloven, også havde hjemmebesøg hos familier på programmet.

c. Var der nogle adgangskriterier for deltagerne og modtog de nogen former for certifikater eller lignende bevis på deres deltagelse?

Ingen adgangskriterier - alle er velkomne. Eneste forudsætning er, at man skal deltage aktivt i undervisningen. Det gør alle kvinderne nu, men det var noget de skulle lære. I dag går alle i gang af sig selv, når de kommer på stedet. Kvinderne får anerkendelse i form af knus og kram. Tidligere er der blevet lavet diplomer, således at f.eks. "Årets Kvinde" i Shahrazad blev kåret.

8) Er der gjort nogen indsats for at estimere projektets resultater i forhold til projektmål (f.eks. evalueringer)? Beskriv kort de overordnede resultater.

Overordnet indsamler foreningen Shahrazad gode erfaringer og strategier i forhold til håndteringen af denne specifikke samfundsgruppe, hvilket er i kommunens interesse for at kvalificere indsatsen på integrationsområdet. Dermed varetager Shahrazad en vigtig samfundsopgave. Blandt konkrete positive resultater i forhold til enkelte aktiviteter kan nævnes følgende.

Kvinderne hos Shahrazad har haft fået en positiv erfaring ved bl.a. at møde ældre etniske danske kvinder (70-85 år), med hvem de følte sigigestillet med. På baggrund af denne erfaring kan der opstå besøgsven-ordninger, som vil komme begge parter til gavn.

En opfølgning på deltagernes oplevelse efter museumsbesøgene viste, at kvinderne havde lært at begå sig i nye ukendte områder, og at disse nye steder ligeledes blev videreformidlet i familierne. Den nye viden om dansk kulturarv gjorde kvinderne i stand til at sammenligne og genkende kulturelle mønstre.

Bevægelseslæren og kropsøvelserne betyder at mange kursister oplever en meget konkret fremgang. F.eks. kan en bruger nu løfte armene efter immobilitet. Derudover erfarer det at aktiviteterne kan hjælpe dem ud af depression, give en større viden og menneskelig forståelse over for andre og det danske system. Og endeligt kan deltagelse i foreningen betyde at den enkelte kvinde får et socialt netværk.

Fra tidlig start er det erfaringen hos Shahrazad, at kvinderne gerne ville deltage. De kommer smilende – og går smilende hjem. De oplever at foreningen tilbyder et trygt og rart rum, der særligt er for dem. Deltagerglæden og de enkelte kvinders fremskridt viser sig som en overraskelse for socialrådgiverne.

9) Hvorfor er den udvalgte case et godt eksempel på en folkeoplysnings-aktivitet, der bidrager til integration og inklusion i samfundet og på arbejdsmarkedet? Beskriv først hvorfor du ser aktiviteten som et godt eksempel på folkeoplysning og hvordan du betragter aktiviteten som et bidrag til integrationen.

Foreningens aktiviteter er rettet mod en helt særlig målgruppe i samfundet – en gruppe som i mange henseender er både *glemt* og *gemt*. Det er en gruppe som det etablerede system har svært ved at nå og forstå, og som grundet førnævnte begrænsninger ikke er rustet til at indgå i samfundet på lige fod med andre borgere. Foreningen Shahrazad samler denne gruppe op og tilbyder et rum, hvor folkeoplysningen også kan nå dem. Shahrazad opkvalificerer denne specifikke gruppe således, at de har forudsætninger for at kunne indgå i samfundet på en mere selvhjulpne og værdig måde. Gennem folkeoplysende undervisning lærer kvinderne at tage vare på sig selv, at hente ny viden, at opbygge et netværk samt at deltage i samfundet. Kort sagt bedre trivsel. Dermed står foreningen for at skabe et grundlag for, at de svage stillede personer blandt folk med flygtninge- og indvandrerbaggrund, gennem folkeoplysningen kan opnå øget inklusion og integration i samfundet.

10) Har du, på baggrund af din erfaring nogle råd, du vil give videre til andre, der ønsker at organisere en lignende aktivitet? Hvad oplevede du af vanskeligheder og succesfaktorer i arbejdet.

Et vigtigt råd er at skræddersy undervisning og aktiviteter til netop den specifikke målgruppe. Tilbuddet skal løbende formes efter erfaringer om denne gruppes behov, begrænsninger og ressourcer. Det er vigtigt at pointere at flygtninge og indvandrere ikke skal have handicapundervisning, medmindre de tilhører den gruppe der har brug for netop dette. I Shahrazad udvikles og tilpasses undervisningen konstant, og det er afgørende at underviseren er opmærksom og proaktiv således, at tilbuddet hele tiden matcher kvindernes behov. Derudover er det vigtigt, at man trods denne svage og tunge målgruppe, aldrig behandler dem som børn eller forfalder til en autoritær underviserrolle. Undervisningen skal være baseret på en interaktion mellem underviser og deltager – og man må forsøge at gøre deltagerne til medskabere. Ellers opnår man ikke ligeså gode resultater med aktiviteterne og undervisningen.